

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 6

Nummer: 16, september 2006.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(wegwijs in het **VONAC** landschap)

Kijken in de School

“Stappenplan zorgverbreding.”

door Peter Van der Eecken en Didier Vandenhauten (p.3)

(deze heren beschrijven een uitgekiend stappenplan.)

September thema

“Zorg voor risicokinderen in het basisonderwijs.”

door Christiane Samaey (p.7)

(In mei 2006 woonde Christiane een studiedag van de Vlaamse Vereniging voor Schoolpsychologie bij.)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.10)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.16)

(Er staat weer veel te gebeuren dit schooljaar)

Wegwijs

Voorwoord:

We gaan er weer voor! Een nieuw schooljaar, 28° op de eerste herfstdag, een nieuwe **VONAC** medewerker, geef toe: dit kan niet meer stuk!

Al deze positieve energie vind je terug in deze eerste nieuwsbrief van de zesde jaargang!
Veel leesgenot!

Prettig schooljaar!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactrice is Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 96 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@telenet.be) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keliass@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator nascholings- en pedagogische begeleidingsdienst
- ☑ *Mike Vrijssen* (mvrijssen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs
- ☑ *Isabelle Janssens* (Isabelle.Janssens@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 – pedagogisch medewerker

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

p/a VUB-IDLO – lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

💻 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

Stappenplan zorgverbreding van de Simonnetschool

Peter Van der Eecken, directeur
Didier Vandenhauten, zorgcoördinator

Zorgverbreding veronderstelt dat een school ieder kind, zo goed mogelijk, op maat van de leerling aangepast onderwijs verstrekt. Kinderen met problemen, leermoeilijkheden of leerstoornissen hebben er alle baat bij dat de begeleiding goed georganiseerd en gestructureerd verloopt.

Daarom hebben wij in de Simonnetschool, na overleg met het volledige team, volgend stappenplan ontwikkeld.

1. Vaststellen van een probleem

Wanneer een kind moeilijkheden ondervindt op school, komt dit heel snel tot uiting in de klas. Dit kan op diverse manieren vastgesteld worden:

- * detectie van probleemgebieden via observatie;
- * problemen die gemeld worden nav evaluaties en bijbehorende foutenanalyses;
- * eerder vastgestelde en beschreven problemen in het kind volgsysteem;
- * aanmelding door ouders;
- * aanmelding door collega's.

Wanneer het gaat over een bestaand en beheersbaar probleem kan er, reeds van bij het begin van het schooljaar, onmiddellijk aangeklopt worden bij de taakleerkracht. (zie stap 3)

2. Remediëring binnen de klas naargelang de draagwijdte van het probleem

Meestal kan een occasioneel probleem onmiddellijk opgevangen worden door de leerkracht, kaderend in het gewoon pedagogisch klasgebeuren, met name:

- * remediëring door middel van differentiatie binnen de les, binnen hoekenwerk of contractwerk of door partnerwerk (peer-to-peer-tutoring);
- * persoonlijke remediëring door de leerkracht.

3. Inschakelen van de taakleerkracht

Tijdens de personeelsvergadering wordt een vaste, korte vragenronde (klassenoverleg) voorzien, waarbij de leerkrachten een probleem kunnen melden bij de taakleerkracht. Op die manier worden de collega's en de directie ook op de hoogte gesteld van het probleem en kunnen zij hierover hun mening formuleren.

Dit gebeurt als volgt:

- * aanmelding bij taakleerkracht en omschrijving van het probleem;
- * bespreking met de taakleerkracht van de te volgen aanpak en de duur;
- * kennisgeving aan de ouders;
- * opvolging en vorderingsoverleg met de taakleerkracht.

4. *Inschakelen van het CLB*

Naar aanleiding van het klassenoverleg kan ook besloten worden tot aanmelding bij het CLB. Het CLB is een noodzakelijke tussenschakel tussen de school en eventuele externe hulpverleners.

De school wil hierin een strikter beleid volgen. Alle externe hulpverleners, o.a. hulpverleners die gebruik willen maken van de schoolinfrastructuur en aldus te kennen geven dat ze nauw bij de schoolwerking willen aansluiten, worden hiervan op de hoogte gesteld. Zij zullen dan ook gevraagd worden te willen overleggen met de betrokken leerkracht en deze laatste steeds op de hoogte te houden van de vorderingen van de leerling.

Om een zicht te krijgen op de specifieke noden van een leerling, is het nodig een aantal relevante gegevens te verzamelen over zijn persoonlijke kenmerken. Belangrijk zijn o.a. de lichamelijke, verstandelijke en emotionele mogelijkheden en de psychomotorische, sociale en schoolse vaardigheden van de leerling.

Bij de achtergrondgegevens gaat het om de voorgeschiedenis van de leerling en om relevante contextgegevens, zoals de gezinssituatie, het opvoedingsklimaat en het geheel van de sociale relaties.

Voor al deze informatie is een zorgvuldig bijgehouden kindvolgsysteem uiteraard hoogst aangewezen.

Het CLB zorgt hierna voor een grondige diagnose aan de hand van eigen testen of doorverwijzingen.

Bij dit alles zorgt zowel de school als het CLB er voor dat de ouders steeds op de hoogte blijven van de verschillende maatregelen en indien nodig of gewenst, worden zij uitgenodigd voor een gesprek met de directie en de betrokken leerkracht.

5. *Multi Disciplinair Overleg (MDO) met alle betrokken participanten*

Leerkracht, directie en beleidsondersteuner, logopedist, CLB-medewerker, therapeuten en revalidatiemedewerkers.

Bij de voorbereiding van het MDO denkt de leerkracht vooraf na over een aantal vragen:

- Welke doelen worden gesteld?
- Hoe kunnen deze doelen bereikt worden? Op welke termijn?
- Welke specifieke instructiebehoeften heeft deze leerling?
- Wat is het einddoel? Zijn er tussentijdse doelen?
- Wat is de termijn waarin deze doelen gerealiseerd moeten worden?

De doelenselectie gebeurt op basis van een aantal criteria, die uit de beginsituatie en de ontwikkelingsdoelen of eindtermen zijn af te leiden:

- op maat van de leerling, aansluitend op het ontwikkelingsniveau van het kind: haalbaar, zinvol, realistisch in tijdsbesef, functioneel;
- met het oog op een harmonische ontwikkeling: veelzijdig en evenwichtig;
- met aandacht voor samenhang.

Het is belangrijk voor zowel de realisatie als voor de evaluatie dat deze doelen zo concreet en zo duidelijk mogelijk worden geformuleerd.

Verder worden de uitgenodigde deskundigen gevraagd om tijdens het MDO praktische en concrete informatie of tips te willen geven aan de leerkracht(en) en eveneens om hierover op voorhand te willen nadenken.

De bedoeling van het MDO is om de aanpak van alle betrokken partijen gelijk te stemmen. Tijdens het MDO worden de nodige afspraken gemaakt en vastgelegd over hoe er te werk zal gegaan worden om de vooropgestelde doelen te bereiken. Volgende punten worden besproken en vastgelegd:

- Welke aanpak is het meest aangewezen?
- Welke middelen?
- Welke methode?
- Externe hulpverlening? Hoeveel? Wanneer?
- Worden ook de ouders betrokken bij het realiseren van de einddoelen?
- In welke mate kunnen de medeleerlingen een rol spelen?
- Hoe gebeurt de taakverdeling bij het team?
- Hoe en hoe vaak zal er overleg zijn?
- Tussentijdse evaluaties?

Alle gemaakte afspraken over de betrokken leerling worden in concreet uitvoerbare termen geformuleerd met de duidelijke vermelding van wie, wat, waar, hoe en wanneer.

Concluderend kan gezegd worden dat “onderwijs op maat” dient geboden te worden. Naast de leerinhouden, de leeractiviteiten en de leermiddelen zullen ook de gehanteerde pedagogische technieken en methoden aangepast moeten zijn. Hierbij kan men denken aan het hanteren van leerpsychologische principes, het gebruiken van ondersteunend materiaal, het hanteren van een beloningssysteem, het introduceren van middelen die concentratieverhogend en motiverend werken, ...

6. *Realisatie in en buiten de klas*

Het belangrijkste werk moet nu gerealiseerd worden. Het verslag van het MDO vormt hierbij de leidraad voor het pedagogisch handelen gericht naar het betrokken kind.

Het is belangrijk dat alle afspraken, vastgelegd tijdens het MDO, nagekomen worden en dat de leerkracht niet alleen voor deze opdracht komt te staan.

7. *Evaluatie*

Deze evaluatie kan “op permanente basis” gerealiseerd worden gedurende de personeelsvergaderingen tijdens het klassenoverleg.

Zij dient echter tweezijdig te gebeuren:

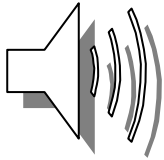
- evaluatie van de leerlingenvorderingen. Deze worden stipt bijgehouden in het Kind Volg Systeem;
- evaluatie van de gevolgde werkwijze door het team.

Wanneer de vooropgestelde termijn bereikt is, kan een nieuw MDO georganiseerd worden om te evalueren of “de einddoelstellingen” bereikt werden.

Dit nieuwe MDO kan tevens tot de vaststelling leiden dat de einddoelen niet werden bereikt en/of dat de gevolgde strategie niet afdoende was. Op deze manier kan dit MDO een nieuw startpunt zijn voor een aangepaste aanpak en krijgt dit stappenplan een “cyclisch karakter”.

Wie meer wil weten over dit stappenplan, kan contact opnemen met de school:

School Simonnet vzw
Kapitein Maenhoutstraat 68
9830 Sint-Martens-Latem
Tel: 09/220 13 59
E-mail: simonnet@scarlet.be
Website: www.simonnetschool.be

September thema

Zorg voor risicokinderen in het basisonderwijs

Christiane Samaey, pedagogisch adviseur

In mei 2006 organiseerde de Vlaamse Vereniging voor Schoolpsychologie een studiedag rond zorg voor risicokinderen in het basisonderwijs. Deze studiedag wou schoolpsychologen en andere begeleiders in het onderwijs kennis laten maken met onderzoeksbevindingen die relevant zijn voor de zorg voor risicokinderen in het basisonderwijs.

De presentaties steunden voornamelijk op resultaten van een grootschalig longitudinaal onderzoek naar schoolloopbanen van kinderen in het basisonderwijs.

Dit onderzoek volgde 6000 kinderen in 200 Vlaamse scholen doorheen het basisonderwijs. Doel hiervan was de ontwikkeling en loopbanen van kinderen beschrijven en verklaren. Op basis daarvan kunnen in de toekomst gefundeerde praktijksuggesties gegeven worden. Hierna volgen enkele interessante bevindingen die resulteerden uit twee onderzoeken.

Het effect van de sociaal-culturele achtergrond van leerlingen op leerprestaties in het eerste leerjaar

In dit onderzoek staan volgende onderzoeksvragen centraal:

- leren kinderen minder goed in scholen/klassen met veel kansarme leerlingen?
- leren kinderen beter in scholen/klassen met weinig kansarme leerlingen?
- kunnen concentratiescholen een even grote toegevoegde waarde realiseren, m.a.w.: "Zou mijn kind in zo'n school even goed af zijn?"

Om deze vragen te beantwoorden, houden de onderzoekers rekening met een aantal elementen, die bepalend kunnen zijn voor de leerprestaties van het kind in het eerste leerjaar. Zo wordt zowel het effect van de *eigen* socio-economische status, de *eigen* thuistaal, de *eigen* cultuur als het effect van de socio-economische status, de thuistaal en de culturele achtergrond van *klasgenoten/schoolgenoten* op de leerprestaties van het kind onderzocht.

Ook de invloed van de toegevoegde waarde (TW) van een school op de leerprestaties wordt nagegaan. De toegevoegde waarde is de mate waarin de gemiddelde prestatie, m.a.w. de leerwinst, afwijkt van wat op grond van instroomkenmerken verwacht wordt. Dit wordt op leerling-, klas- en schoolniveau berekend.

Verder kijken de onderzoekers naar de effecten van de groepscompositie op klas- en schoolniveau en naar de verschillen tussen kansarme en -rijke scholen qua leerprestaties.

Hieruit volgen deze eerder verrassende conclusies voor het **eerste leerjaar**

- De sociale achtergrond heeft eerder een beperkte invloed op de leerprestaties. Wel is het effect cumulatief over de jaren heen. Het effect kan eveneens verschillen per klas en/of per school. De mate waarin de socio-economische status meespeelt, hangt af van de leerkracht. De gemiddelde socio-economische status van de klas/school is een slechte voorspeller van de leerprestaties van de kinderen in het eerste leerjaar.
- Ook het percentage kinderen waarvan de thuistaal niet Nederlands is, heeft een beperkte predictiewaarde voor de leerresultaten. Allochtone leerlingen maken een inhaalbeweging in het eerste leerjaar in tegenstelling tot de verwachting op basis van hun beginscore en socio-economische status.
- Daarentegen kunnen Vlaamse kinderen met intrinsieke achterstand minder gecorrigeerd worden dan allochtonen met achterstand. Gezien de onderzochte allochtonengroep bestond uit kinderen met en zonder intrinsieke achterstand, dient deze conclusie met enige reserve geïnterpreteerd te worden.
- De groepscompositie van de klas/school heeft een beperkte invloed op de leerprestaties.
- Wanneer we de invloed van de toegevoegde waarde van een school op de leerprestaties nagaan, stellen we vast dat concentratiescholen een hoge toegevoegde waarde kunnen hebben. Er is namelijk nauwelijks samenhang tussen de aard van de school en de toegevoegde waarde.
- Voor een kansarme school is het wel moeilijker om een goede toegevoegde waarde bij te brengen.

Kenmerken van kinderen en hun gezinnen die een atypische onderwijsloopbaan na de derde kleuterklas voorspellen

Op het einde van de derde kleuterklas stroomt 8% van de kinderen niet door naar het eerste leerjaar en 16% stroomt niet door naar het tweede leerjaar!

Zittenblijven heeft geen positief effect, niet op cognitief noch op psychosociaal vlak of op korte of lange termijn.

Om inzicht te krijgen in de mechanismen die hierin een rol spelen, werden volgende onderzoeksvragen m.b.t. de derde kleuterklas gesteld:

- zijn er verschillen in kindkenmerken (leerprestaties en psychosociaal functioneren, leeftijd en geslacht) tussen de onderwijstrajecten?
- Spelen de verschillen in gezinskenmerken (opleiding ouders, thuistaal, betrokkenheid op school) tussen de onderwijstrajecten een rol?
- Hebben de kinderen in de derde kleuterklas ondersteuning gekregen?
- Zijn er scholen die veel/weinig kinderen tegenhouden?

De resultaten vertoonden weinig correlatie met de gestelde vragen.

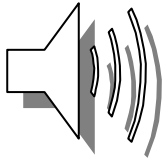
De leerprestaties zijn wel belangrijk voor het bepalen van het al dan niet overgaan naar het eerste leerjaar, maar niet voor welk type onderwijs.

Er bestaat geen verschil in leerwinst tussen kinderen die wel/niet doorstromen naar het eerste leerjaar en er is weinig verschil tussen scholen die geen of wel extra ondersteuning geven. Gezinskenmerken spelen een beperkte rol.

De onderzoekers stellen zich bijgevolg volgende vragen:

- hanteren scholen een bepaalde proportie van niet–doorstroming als criterium? Hantieren scholen een soort norm om het al dan niet overgaan te bepalen?
- is extra ondersteuning in de 3de kleuterklas een voorwaarde? Is het nodig om intensievere vormen van ondersteuning in te richten voor jonge kinderen?
- is het “over”bektone van cognitieve vaardigheden in kleuteronderwijs wel nodig? Kinderen moeten immers eerst en vooral spelen!

Verder leggen de onderzoekers de nadruk op het belang van een klaar en duidelijk doorstromingsbeleid op school. De voor de school belangrijke criteria waarom kinderen niet mogen overgaan, moeten klaar en duidelijk worden bepaald en voor alle kinderen op eenzelfde wijze toegepast worden.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Nieuwe medewerker voor **VONAC**

Vanaf 1 september '06 heeft Isabelle Janssens onze rangen versterkt!

Deze dame heeft al heel wat op haar "kerfstok"; ze is (*take a deep breath*): licentiaat in de communicatiewetenschappen (Vrije Universiteit Brussel), geaggregeerde in de communicatiewetenschappen (Vrije Universiteit Brussel), leraar technisch- en beroepsonderwijs, onderwijsvoorrangsbegeleider, gelijke onderwijskansencoördinator, directie ad interim van een Gentse centrumschool, lid van de vzw beweging van mensen met een laag inkomen en hun kinderen-werkgroep partners in het onderwijs.

Vanaf dit schooljaar is ze halftijds leraar op het KA Erasmus te Deinze voor de vakken opvoedkunde en PAV en dit in combinatie met een deeltijds praktijkassistentenschap aan de lerarenopleiding van de Vrije Universiteit Brussel (IDLO) en een deeltijdse opdracht als pedagogisch medewerker voor **VONAC**.

Je zal ongetwijfeld nog van haar horen!

🔔 Je kan Isabelle bereiken via mail: Isabelle.Janssens@vub.ac.be of telefonisch op het nummer 02/629 21 51.

SCHOOL⁺

SCHOOL⁺ (Platform voor een school zonder uitsluiting) is een gemeenschappelijk initiatief van Cera, Porticus, de Stichting Koningin Paola en het Hoger Instituut voor de Arbeid, in samenwerking met nog een hele reeks andere partners aan beide zijden van de taalgrens.

Cera en de Stichting Koningin Paola werken reeds meerdere jaren samen rond het programma 'School van de Hoop' waarin vernieuwende onderwijsprojecten gesteund worden die de maatschappelijke integratie van leerlingen in een moeilijke sociale omgeving willen bevorderen.

SCHOOL⁺ wil deze beweging uitbreiden en versterken. De doelgroep omvat alle Belgische scholen die zich willen inzetten voor een meer effectief onderwijs voor sociaal achter-

gestelde groepen, en hun partners (centra voor leerlingenbegeleiding, lokale overheden, socio-culturele organisaties, enz.)

Omdat SCHOOL + een actief platform voor informatie- en ervaringsuitwisseling wil zijn, organiseren zij in de loop van het schooljaar '06-'07 een reeks thematische vormings- en ontmoetingsdagen. Verschillende strategieën om gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen, komen hierin aan bod. Elke vormings- en ontmoetingsdag verloopt min of meer volgens een vast stramien: in de voormiddag wordt de theoretische achtergrond van een strategie toegelicht, terwijl de namiddag wordt besteed aan het uitdiepen van enkele goede praktijkvoorbeelden. Ook wordt ruimte gecreëerd voor actieve discussie en ervaringsuitwisseling.

 Meer informatie over het project vind je op www.school-ecole-plus.be

 Voor meer informatie over de vormings- en ontmoetingsdagen kan je contact opnemen met Ella Desmedt, 016/32 43 56 of Ella.Desmedt@hiva.kuleuven.be

Werelddag van de Leerkracht

SCHOOLdirect lanceerde op 20 september '06 dat op 5 oktober alle leraren wereldwijd symbolisch in de bloemen worden gezet voor hun inzet. Net als vorig jaar organiseren de Vlaamse Unesco-commissie en Klasse de actie 'Gastleraar-voor-één-dag'. Het centrale thema dit jaar is '(Omgaan met) diversiteit in onderwijs, cultuur, mens- en natuurwetenschappen en communicatie/informatie'. Bekende en minder bekende Vlamingen zijn te gast in één van de 350 kandidaat-gastscholen. Vanuit hun eigen ervaring geven ze een uurtje 'les' over dat thema. De gastleraren worden vanaf 23 september gelinkt aan een gastschool. Alle info over deze actie wordt via e-brieven verstuurd naar de contactpersoon van de kandidaat-gastschool. Is uw school geen gastschool, maar u wilt zelf werken rond diversiteit? Dan vindt u ideeën, lesteps en -materiaal via een link op de website van Klasse.

 Lees meer over het thema in Unesco en diversiteit
<http://www.lerarendirect.be/BL/Unesco-en-diversiteit.doc>

 Tips om te werken rond diversiteit <http://ond.vlaanderen.be/diversiteit/databank/>

 Wat doet uw school op 5 oktober?
<http://www.klasse.be/flash/flash.taf?tekst=inline&actie=flash&nr=5077>

CANON & DynaMo².

CANON, de Cultuurcel van het departement Onderwijs, wil in een open, creatieve leeromgeving leerlingen, leerkrachten en vormingsmedewerkers op een actieve manier in contact brengen met kunst en cultuur.

Binnen deze kerndoelstelling leggen zij voortdurend linken tussen beide werelden. Zo willen ze via workshops, studiedagen, projecten, publicaties en acties cultuur een vaste plek in de school en de lessen geven én laten we de culturele wereld kennismaken met de mogelijkheden van het onderwijs.

DynaMo² wil de bestaande dynamiek in de scholen een extra financiële impuls geven. Het initiatief geeft alle Vlaamse en Nederlandstalige scholen in Brussel de kans om een financiële ondersteuning voor bedrijvige, milieueducatieve, democratische, gezonde en culturele projecten aan te vragen. Dit extra budget kunnen scholen gebruiken om vakoverschrijdend aan de slag te gaan met allerlei partners zoals organisaties, kunst- en cultuurcentra of kunstenaars. Op deze wijze haalt elke school een hoop expertise in huis. Bovendien kunnen ze buitenschoolse activiteiten plannen zonder dat dit bijkomende financiële inspanningen van de leerlingen vraagt.

Een deskundige jury selecteerde dit jaar uit de 346 aanvragen 222 projecten: 14 bedrijvige, 36 democratische, 25 gezonde, 22 groene en 125 culturele. Deze projecten krijgen elk een maximum ondersteuning van 1500 euro, voor een totaalbedrag van 300.000 euro, een verhoging met 75.000 euro ten opzichte van dit schooljaar.

Opvallend dit jaar was het grote aantal kwalitatieve projecten uit scholen met een grote concentratie kansarme leerlingen en projecten met leerlingen uit het buitengewoon, technisch- en beroepsonderwijs.

Dit jaar werd onze school Denise Grésiac geselecteerd met een project rond “wonen”.

 Meer informatie over DynaMo² en voorbeeldprojecten van het afgelopen schooljaar vindt u op de projectsite <http://www.dynamo2.be>.

Omgaan met ouders

Om een goede, kwaliteitsvolle communicatie met onze gesprekspartners op te zetten, kunnen we in de verschillende fasen van het gesprek, een aantal gespreks- en communicatietechnieken toepassen. Het aanwenden van specifieke, zowel verbale als niet-verbale, gesprekstechnieken past binnen een doelbewuste strategie om het gesprek op een geschikte manier te openen en/of op gang te houden en het contact met de ouder in het algemeen te verbeteren.

Geen enkel gesprek met ouders is hetzelfde, zowel in de manier waarop het verloopt als qua inhoud. Slecht nieuws brengen, vraagt bovendien heel wat diplomatie. Met vijf stappen of fases in het achterhoofd kan u het gesprek meer sturen. De verschillende fases zijn

geen strak schema: u doorloopt ze als een hinkelspel. Af en toe moet u even op uw stappen terugkeren en een fase hernemen.

Fase 1: het slechte nieuws meedelen

Deel slecht nieuws meteen bij het begin van het gesprek mee. Zolang u dat niet doet, komt u niet tot de kern van het gesprek. Het best gebruikt u een inleidende zin waarin u uw eigen emoties uitdrukt en meteen rekening houdt met de emoties van de ouders.

"Ik zit er heel erg mee, maar ik heb niet zo'n goed nieuws voor u..."

"Het spijt me enorm voor u, maar ik moet u zeggen dat ..."

Pas daarna geeft u de motivering voor het slechte nieuws. Dat doet u op een korte, overzichtelijke manier en zo concreet mogelijk.

Fase 2: omgaan met emoties bij de ouders

Deze fase is erg belangrijk voor de verdere evolutie van het gesprek. Het slechte nieuws roept bij de ouders emoties en frustraties op. Probeer die op een laag peil te houden. Als de emoties en frustraties te hoog oplopen, is er geen ruimte meer voor een opbouwend gesprek. Emoties op een laag peil houden doet u door 'gevoelsreflectie': u verwoordt op een empathische manier de gevoelens van de ouders.

"Ik begrijp dat dit voor u geen aangenaam bericht is."

"Ik zie dat u geschrokken bent."

"U had het niet verwacht."

U kan ook uw eigen spijt verwoorden.

"Het is voor mij niet makkelijk dit te moeten meedelen."

Een gevoelsreflectie is niet gericht op de inhoud, maar op het gevoel. Het resultaat is dat ouders zich erkend en begrepen voelen. Als er te veel frustraties en emoties zijn, maakt u na de tweede fase beter een afspraak voor een volgend gesprek om aan de oplossing van het probleem te werken.

Fase 3: probleemoplossing en -verkenning

Verken het probleem en breng het in kaart. Wat houdt het probleem precies in, hoe lang bestaat het al, hoe is het geëvolueerd? Als het probleem duidelijk is, vloeit de meest geschikte manier om het aan te pakken er meestal logisch uit voort.

Omschrijf het probleem voor de ouders op een concrete manier.

Niet: *"Jan is lui"*, maar *"Jan maakt drie keer per week zijn huiswerk niet."*

Niet: *"Lisa is nooit in orde"*, maar *"Lisa vult haar agenda niet in."*

Als u ouders betreft bij het definiëren van het probleem, is de kans groot dat ze mee helpen zoeken naar een oplossing. Ga daarna met de ouders op zoek naar mogelijke oplossingen. Neem een houding aan van *'we proberen er samen uit te komen.'* Soms is het nodig

dat u advies geeft als deskundige, maar doe dat dan kort en koppel terug naar de ouders, zoals: *'Is dat haalbaar voor u?'*

Nadat u met de ouders alle mogelijke alternatieve oplossingen hebt doorgenomen, kiest u samen de meest voor de hand liggende of meest haalbare oplossing. Spreek ook de taken die daaruit volgen duidelijk af: wat doen de school en de leraar en wat doen de ouders?

Fase 4: besluitvorming en afronding

Vat het gesprek kort samen en ga na of alle informatie bij de ouders goed overkwam en of ze die begrepen hebben. Belangrijk is dat er overeenstemming is tussen uw visie en die van de ouders. Toch zal u soms moeten vaststellen dat u er in dat gesprek samen niet uitkomt. Geef in dat geval aan dat u het standpunt van de ouders begrijpt. De ouders voelen zich dan begrepen, ook al is er geen eensgezindheid. Leg de praktische afspraken nog eens duidelijk vast en maak eventueel een afspraak voor een vervolgesprek.

Fase 5: evaluatie en follow-up

In deze fase regelt u een opvolgingsgesprek met alle betrokkenen. De volgende vragen komen aan bod: hoe evolueert de situatie? Leidt onze strategie tot het gewenste resultaat? Wat zijn de gevolgen voor de leerling? ...

 Bron: "Omgaan met ouders. Een praktische handleiding in gespreks- en communicatietechnieken voor leerkrachten" (14,5 euro), Leen Ryckaert. – Leuven: Lannoo, 2005. – 114p. – ISBN 90 2096018 0

Meertaligheid & onderwijs

Meertaligheid en onderwijs is een thema dat in Vlaanderen en Brussel steeds actueler wordt. Daar zijn vele redenen voor: de algehele globalisering, het Europese taalbeleid, multi-etnische en meertalige klaspopulaties, de vaststelling dat wij onze traditionele voorgrond op het gebied van meertaligheid aan het verliezen zijn...

Hier en daar wordt reeds geëxperimenteerd met vormen van taalonderwijs die, veel uitdrukkelijker dan het reguliere vreemdetalenonderwijs, gericht zijn op meertalige competentie. En uiteraard wordt ook met veel aandacht gekeken naar interessante projecten en tendenzen in andere landen en regio's.

In de postgraduaatopleiding *Meertaligheid en onderwijs* wordt een spectrum van didactische benaderingen overlopen in de vorm van modules, met een sterke klemtoon op de onderwijspraktijk. Concrete praktijkvoorbeelden en –opdrachten staan centraal.

Deze postgraduaatopleiding is een initiatief van de hogescholen EHSAL en Erasmushogeschool Brussel in samenwerking met Nascholing Brussel, het Regionaal Integratiecentrum Foyer, de Vrije Universiteit Brussel en BOCO.

Wie de cursus volledig volgt, ontvangt een postgraduaatgetuigschrift : "Meertaligheid en onderwijs".

🔔 De 12 sessies zijn gepland op woensdagnamiddagen in de periode oktober tem. februari en de training vindt plaats in Huis van het Nederlands, Philippe de Champagnestraat 23 te 1000 Brussel.

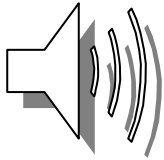
🔔 Meer info vind je op meertaligheidenonderwijs@skynet.be

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty Elias: tel: 02/629 21 51
fax: 02/629 36 36
E-mail: keliias@vub.ac.be

Adres : **VONAC**
P/a VUB/IDLO, lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

Agenda¹

“Weet je wat ik zie als ik gedronken heb?”

Allemaal bestjes.... Insecten zijn niet weg te denken uit ons dagelijks leven. Zonder insecten zou ons leven er immers helemaal anders uitzien of misschien zelfs onmogelijk worden. Vele insecten zijn ongelooflijk mooi en hebben dikwijls intrigerende gewoontes en leefwijzen. Je kan dit zelf ervaren op je ontdekkingsstocht doorheen deze **tentoonstelling**. Na een korte kennismaking met onze inheemse insecten leer je meer over de bouw en de functie van de verschillende lichaamsonderdelen van het insect. De enorme verscheidenheid aan voedingswijzen wordt geïllustreerd met voorbeelden uit de wereld van deze ongewervelden én met die van de meer gekende gewervelde dieren, zoals vogels en zoogdieren.

Naast een beperkt stukje theoretische achtergrond zal je ook heel wat elementen zelf kunnen ervaren door te kijken, voelen, luisteren, ruiken,.... Je kan zelf uitproberen hoe insecten hun partner lokken: een ware uitdaging en minder makkelijk dan je denkt. Daarnaast kan je de wereld een keertje bekijken door de ogen van een insect en kan je ontdekken wat er juist gebeurt als een insect een bloem bezoekt.

Omdat insecten de grootste diergroep op onze wereldbol vormen, maken we enkel uitgebreid kennis met kleurrijke groepen zoals vlinders en libellen, met de soortenrijkste insectenorde namelijk de vliesvleugeligen en met de sterk geliefde lieveheersbeestjes.

Een leuk extraatje is dat je ook heel wat boeiende tips krijgt om insecten een handje te helpen in je eigen tuin of school.

🔔 De tentoonstelling loopt van 18 november 2006 tot 11 februari 2007 Openingsuren: weekdays 9-17u, weekend en feestdagen 14-17u (gesloten van 25 dec tot en met 1 januari). Toegang is gratis.

🔔 NEC De Vroente, Putsesteenweg 129, 2920 Kalmthout Tel: 03/6201830
<http://www.devroente.be> of devroente@lin.vlaanderen.be

¹ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoornden of benadelen.

Gedichtendag 2007

Op donderdag 25 januari wordt de achtste Gedichtendag gevierd. Vast onderdeel van Gedichtendag vormen de lessuggesties voor het basis- en het voortgezet onderwijs.

Poëzie en stilte

Gedichtendag 2007 staat in het teken van stilte en eenvoud. In drukke en lawaaierige tijden, waarin snelheid en zappen de norm zijn, vraagt Poetry International aandacht voor rust en concentratie; voor de stilte die onlosmakelijk verbonden is met het gedicht: de stilte die nodig is om klank en betekenis te waarderen; de stilte in het wit tussen de regels en de onvermijdelijke stilte wanneer de betekenis van het gedicht onzegbaar is.

Wij hopen dat u ook dit jaar weer met de lessuggesties -in het teken van Poëzie en stilte- aan de slag zult gaan.

Ook willen we u wijzen op het 8e Poetry International Kinderfestival: Dichter en de Dingen: 19, 20 en 22 oktober 2006.

Het 8e Poetry International Kinderfestival vindt plaats in het theater van Bonheur Theaterbedrijf Rotterdam en op diverse locaties in de Rotterdamse Witte de Withstraat. Op 19 en 20 oktober zijn er drie scholenvoorstellingen. Op 22 oktober zijn er twee vrije voorstellingen voor kinderen en volwassen belangstellenden.

Het thema van het komende Kinderfestival is 'Dichter en de Dingen', waarbij de relatie tussen poëzie en alledaagse (gebruiks)voorwerpen centraal staat. Het kinderfestival is bedoeld om kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar het plezier van het luisteren naar en het lezen van poëzie te ervaren. Bekende en minder bekende dichters, acteurs, muzikanten en kunstenaars treden op in een gevarieerd programma vol gedichten, theater, muziek en andere vormen van kunst.

🔗. Binnenkort kunt u via de website www.kinderfestival.nl meer informatie vinden over het kinderfestival. Tot die tijd kunt u via nibbeling@poetry.nl of 010 2822777 meer informatie verkrijgen.

🔗. De lessuggesties zijn vanaf medio oktober via de website www.gedichtendag.org beschikbaar.

Leren studeren...voor ouders.

Naar aanleiding van hun 20-jarig bestaan in 2007, geeft Klaas - Jongerenservice aan 5 oudercomités de mogelijkheid om tijdens de maanden april en mei een lezing te organiseren rond **Leren Studeren**.

Sprekers met jarenlange ervaring

Eddy Van Steenkiste, °1962 te Deinze, leraar, werkte gedurende vele jaren mee aan de vakantiestages rond studietraining bij het VCOV Jongerenservice, is dé specialist op gebied van analyses rond studieproblemen en oplossingen.

Johan Claes, °1956 te Mechelen, leraar, is dé expert op gebied van trainingen rond studievaardigheden en is ook directeur van B.E.ST. vzw (Begeleidingscentrum Efficiënt Studeren)

Programma

- ❖ Eddy Van Steenkiste
 - Het verband tussen assertiviteit, doorzettingsvermogen en studeren
 - Intelligentie als een deel van een groter geheel voor goede studieresultaten
- ❖ Voorstelling van [Jongerenservice](#), een vakantietrainingscentrum rond assertiviteit en studievaardigheden/studieproblemen
- ❖ Johan Claes
 - Hoe begeleid ik mijn kind bij het maken van schoolwerk en studeren van lessen?
- ❖ Vraagstelling

🔔 Kostprijs: gratis (gesponsorde activiteit)

Duur: 2 uur

Doelgroep: ouders (kinderen mogen meekomen)

Aantal aanwezigen: We richten ons liefst op minstens 150 volwassenen

Hoe aanvragen: Gelieve een e-mail te sturen naar klaas@jongerenservice.be vóór 10 oktober

Hoe organiseren: U verbindt zich ertoe om met verschillende oudercomités van de scholengroep/gemeenschap samen te werken om dit te organiseren

Waar: U bepaalt de locatie, eveneens als de datum en tijdstip april en mei 2007

Het ODiCe-team werkt in het kader van het diversiteitsbeleid aan het toegankelijker maken van diensten en instellingen voor etnisch-culturele minderheden. Bij ons team Interculturalisering kunt u terecht voor: advies, procesbegeleiding en vorming. Het aanbod 'Vorming en Training' is erop gericht om vaardigheden te ontwikkelen in het omgaan met de interculturele samenleving. Organisaties kunnen gebruik maken van het bestaande vormingsaanbod of een vorming op maat laten uitwerken (bv. opvoeden in verschillende culturen, leefwereld van jongeren uit andere culturen, religieuze overtuigingen in de lespraktijk, identiteitscrisis...).

Op 27 september en 11 oktober 2006 organiseren we een vormingsaanbod voor leerkrachten van het secundair onderwijs met als onderwerp: 'Lesgeven in een multiculturele samenleving'.

🔔 Meer info over deze vorming vindt u op www.odice.be.

🔔 Wenst u bijkomende informatie over het ODiCe-aanbod met betrekking tot intercultureliseren? Neem gerust contact op met Paco Sanogo, Tel: 09/267 66 48 of E-mail: paco.sanogo@odice.be

Eerste dag van de literatuureducatie.

Op donderdag 12 en vrijdag 13 oktober organiseren de CANON Cultuurcel, Stichting Lezen en het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken de eerste Dag van de Literatuureducatie.

Op 12 oktober staat het basisonderwijs centraal en 13 oktober is gewijd aan het secundair onderwijs.

In het prachtige brouwgebouw Lamot in Mechelen kunt u terecht voor een voorstelling van grote initiatieven, inspirerende workshops, auteurslezingen, ontmoetingen met enthousiaste collega's...

Er zal aandacht zijn voor poëzie en onderwijs, de samenwerking tussen school en bibliotheek, literatuur en muzische vorming, literaire projecten en nog veel meer.

🔔 Het gedetailleerd programma en inschrijving vind je op: www.dagvandeliteratuureducatie.be

Regionaal Expertisenetwerk Vlaanderen.

REN Vlaanderen voorziet in zowel aanbodgerichte als vraaggestuurde nascholingen op het vlak van het organisatorisch, pedagogisch-didactisch en technisch gebruik van ICT in het onderwijs.

In principe kunnen zij hun aanbodgerichte nascholingen ook vraaggestuurd (dit is teamgericht) aanbieden in uw school.

Wanneer u dat wenst, komen ze REN voostellen op uw school aan de directie, een lerarenteam, een vakgroep, de ICT-coördinatoren. Hiervoor neemt u best contact op met het aanspreekpunt van uw regio (zie verder).

Met een eenvoudig telefoontje of een mailtje kan u ook het bezoek van de verantwoordelijke van uw Regionaal Aanspreekpunt (RAP) van REN Vlaanderen aanvragen, zodat zij samen kunnen bekijken wat voor uw school en voor uw situatie de meest aangewezen cursussen (aanbod- of vraaggestuurd) zijn.

🔔 Het aanbod vindt u op de website: www.renvlaanderen.be

🔔 het centraal secretariaat van REN Vlaanderen: via mail: renvlaanderen@kuleuven.be
telefonisch, Peter Libert, IDLO, VUB: 02/629.26.99 of K.U.Leuven: 016/32.42.49 - per fax: 02/629.36.36

CNO - Universiteit Antwerpen.

Het Centrum Nascholing Onderwijs (UA) organiseert de volgende maanden een aantal cursussen voor leerkrachten.

Een greep uit het aanbod:

- o Klassen met veel nationaliteiten. Wat doe je als leraar en als school? Woe 15/11/'06.
- o Omgaan met spijbelen. Di 10/10/'06.
- o Kwaliteit van scholen (openbaar) vergelijken? Het zwart-wit denken voorbij. Do 26/10/'06.
- o Jongens en meisjes in de klas: variatie op basis van leerstijlen? Woe 15/11/'06.

🔔 Inschrijvingen en inlichtingen: UA-CNO, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. 03 820 29 60, fax 03 820 29 57, cno@ua.ac.be.

🔔 Ons cursusaanbod en inschrijvingsformulier zijn ook online beschikbaar op <http://www.ua.ac.be/cno>

